

Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi (BAİBÜEFD)

Bolu Abant İzzet Baysal University Journal of Faculty of
Education

2023, 23(2), 1183–1200. <https://dx.doi.org/10.17240/aibuefd.2023.-1171134>

Maske ve Mesafenin İlkokul Birinci Sınıf Öğretim Sürecindeki Etkisi

The Effect of Mask and Distance on Primary School First Grade Teaching Process

Enver TÜRKSOY¹, Gülşen ALTINTAŞ²

Geliş Tarihi (Received): 05.09.2022 Kabul Tarihi (Accepted): 03.06.2023 Yayın Tarihi (Published): 24.09.2023

Öz: Bu araştırmanın amacı maske-mesafe uygulamasının ilkököl birinci sınıf öğrenme sürecine etkisinin öğretmen ve veli görüşleri doğrultusunda belirlenmesidir. Araştırmada mevcut "maske-mesafe uygulaması" durumunun detaylı bir şekilde incelenmesine olanak sunacağı düşünülen nitel araştırma felsefesine dayanan bütüncül tekli durum deseni kullanılarak yapılandırılmıştır. Araştırma ana durumu maske ve mesafe uygulamasıdır. Araştırma katılımcıları amaçlı örneklem yöntemlerinden ölçüt örneklem yöntemi kullanılarak belirlenmiştir. Araştırmaya 23 veli ve 34 ilkököl birinci sınıf öğretmeni katılmıştır. Araştırma verileri farklı iki yöntem ile toplanmıştır. Veliler ile ilgili veriler yarı-yapılandırılmış görüşme formu kullanarak yüz yüze görüşmeler yaparak; öğretmen verileri yapılandırılmış görüş formu kullanarak çevrim içi toplanmıştır. veri analizinde içerik analizine gidilmiştir. Araştırma verileri araştırmacılar tarafından eş zamanlı ve birbirinden bağımsız bir şekilde gerçekleştirilip daha sonra ortak görüş oluşturma amacıyla elde edilen veriler karşılaştırılmıştır. Veri analizinde Hermeneutik bir yaklaşım benimsenmiş olup, elde edilen veriler tümevarımsal ve tematik bir anlayış ile sunulmuştur. Elde edilen verilerin katılımcı gruplarına göre farklılaştığı görülmüştür. Öğretmen görüşleri olumsuzluklara odaklanırken, veli görüşlerinde maske ve mesafe uygulamasının önemsiz görüldüğü; başka bir ifade ile okulların açılmasının gölgesinde kalan olumlu bir olgu olarak algılandığı görülmüştür. Katılımcıların ortak görüşü noktasında uzaktan eğitim sürecinin ilkököl birinci sınıf okuma yazma sürecinde zorlayıcı bir yapı olduğu görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Covid-19 pandemisi, İlkokul birinci sınıf, Maske, Mesafe, Okuma yazma eğitimi.

&

Abstract: This research aims to determine the effect of mask policies and physical distancing guidelines on the learning process of first-grade students in primary schools. The study is structured using a holistic single-case design based on the philosophy of qualitative research, which allows for a detailed examination of the current "mask-distance application" situation. Research participants were selected using a criterion sampling method, which is one of the purposive sampling methods. The study included 23 parents and 34 first-grade primary school teachers as participants. Data about the parents were collected through a face-to-face semi-structured interview form, while teacher data were collected online through a structured opinion form. Content analysis was used to analyze the data. The research data were collected simultaneously and independently by the researchers and were later compared to form a consensus. A hermeneutic approach was adopted in the data analysis, and the data were presented using an inductive and thematic understanding. The data obtained differed based on the participant groups. While teachers' opinions focused on the negative aspects of mask policies and physical distancing guidelines, parents' opinions, on the other hand, considered mask-wearing and physical distancing as unimportant. It was observed that the opening of schools was generally perceived as a positive phenomenon that was overshadowed by the requirement of mask policies and physical distancing guidelines.

Keywords: Covid-19 pandemic, Literacy education, Mask and distance, Primary school first grade.

Atıf/Cite as: Türksoy, E. & Altıntaş, G. (2023). Maske ve mesafenin ilkököl birinci sınıf öğretim sürecindeki etkisi. *Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 23(3) 1183-1200. doi.org/10.17240/aibuefd.2023.-1171134

İntihal-Plagiarizm/Etik-Ethic: Bu makale, en az iki hakem tarafından incelenmiş ve intihal içermediği, araştırma ve yayın etiğine uyulduğu teyit edilmiştir. / This article has been reviewed by at least two referees and it has been confirmed that it is plagiarism-free and complies with research and publication ethics. <https://dergipark.org.tr/pub/ijaws>

Copyright © Published by Bolu Abant İzzet Baysal University– Bolu

¹ Sorumlu Yazar: Dr. Öğr. Üyesi Enver TÜRKSOY, Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Çocuk Gelişimi Bölümü
enverturksoy@gmail.com, ORCID: 0000-0003-4321-3017

² Öğr. Gör. Dr. Gülşen ALTINTAŞ, Manisa Celal Bayar Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Eğitim Bilimleri Bölümü, gulsencbu@gmail.com, ORCID: 0000-0002-3394-5903

1. GİRİŞ

2019 yılında hızlı bir şekilde tüm dünyayı sarsan COVID-19 virüsü, okulların yüzyüze eğitim süreçlerini kesintiye uğratarak eğitim sürecine ağır bir darbe vurmuştur. Covid 19 virüsü, tükürük ya da solunum yoluyla üretilen salgılar yoluyla bulaşan ve bireyde enfeksiyon oluşmasına sebep olan bir virüsdür (Greenhalgh vd. 2020; Yürük Bal ve Çelik, 2020). Covid 19'u önlemek ve hızını azaltmak için tüm işletmelerin ve kurumların online çalışması ile hem sağlıklı bireylerin hem de en çok etkilenebilecek kronik rahatsızlığı olan bireylerin korunması yoluna gidilmiştir (World Health Organization, 2020). Bu süreçte birçok ülkede iş yerlerinin ve okulların kapatılması, sosyal izolasyona, online eğitim, karantina, ortak kullanım alanlarının düzenli dezenfekte edilmesi, el yıkama ve cerrahi maske kullanımı gibi tedbirlerin alındığı görülmüştür. Türkiye'de 11 Mart 2020'de ilk vakanın görülmesinin ardından Millî Eğitim Bakanlığı (MEB) tarafından alınan kararla tüm öğretim düzeylerinde okulların kapatılması planlanmış ve 2019-2020 eğitim yılının uzaktan eğitimle tamamlanmasına karar verilmiştir (MEB, 2020a). Covid-19 ile mücadele tedbirleri kapsamında MEB tarafından alınan kararla 2020-2021 öğretim yılında sadece okul öncesi ve ilkökul birinci sınıf düzeyinde yüz yüze eğitime başlanması planlanmıştır (MEB, 2020b). Covid-19 vaka sayısının artması üzerine tüm öğretim düzeyinde eğitim faaliyetlerinin 20 Kasım 2020-04 Ocak 2021 tarihleri arasında uzaktan eğitim araçlarıyla sürdürülmesine karar verilmiştir (MEB, 2020c). Bu süreçte virüs farklı varyantları ortaya çıkmıştır.

İki yılın sonunda biçim değiştiren virüs, Omicron varyantına dönüşerek, küresel salgının yarattığı panik havasından, aşı kaynaklarının artmasıyla normal yaşama geçiş sağlanmaya çalışılmıştır. MEB tarafından alınan karar doğrultusunda 2021-2022 öğretim yılında yürütülecek eğitim faaliyetleri, 6 Eylül 2021-17 Haziran 2022 tarihleri arasında yüz yüze sürdürülmesine karar verilmiştir (MEB, 2020d). Yüz yüze eğitim sürecinde bulaş riskinin azaltılması amacıyla bazı önlemler alınmıştır. Bu önlemlerden başlıcaları yüz maskesi kullanımı, sosyal mesafe ve kişisel hijyendir. 4 Nisan 2020 tarihinden itibaren Kronavirüs Bilim Kurulu tarafından kapalı ve kalabalık alanlarda, toplu taşıma araçlarında, toplu çalışılan işyerlerinde yüz maskesi kullanımı zorunlu hale getirilmiştir (<https://Covid-19.saglik.gov.tr,2022>). Covid-19'un farklı yollardan bulaşması (konuşma, öksürme, hapsirme, bağırma vb.) ve bulaşın önlenmesi için maske kullanılması gereklidir (WHO, 2020). Fiziksel mesafenin yanında yüze takılan maske Covid-19'dan kaynaklı enfeksiyona karşı az da olsa koruma sağlaması, virüsün damlacık dağılımını en aza indirilmesi ve kişisel koruyucu ekipmanın (KKE) gerekliliğinin kabulü uluslararası alanlarda önemli hale gelmiştir (Chu vd., 2020; CDC, 2020; Asadi vd., 2019). Okullarda yüz yüze eğitime geçmesiyle birlikte sınıf gibi kapalı ortamlarda mesafe ve maske kullanımı önemli bir yer tutmaya başlamıştır. Öğretim sürecinin tekrar yüz yüze başlamasıyla birlikte çeşitli araştırmalarla maske kullanımı üzerine tartışmalar ortaya çıkmıştır.

Hampton vd. (2020), maskelerin, konuşan kişinin görsel iletişimde dudakların görünümünün engellenmesi özellikle kalabalık ortamlarda veya işitme engeli/bozukluğu olan kişilerle konuşma algısının engellenebileceğini ifade etmişlerdir. Benzer şekilde Magee vd. (2020) maske kullanımının akustik konuşma sinyalini değiştirdiğini, bu durumun sesin işitilmesi ile ilgili sorunlara sebep olduğunu ifade etmiştir. Covid-19 küresel salgın sürecinde, uzun süreli yüz maskesi kullanımının en sık görülen yan etkisi, baş ağrısı meydana geldiği ve yüz maskesinin çıkarılmasından sonraki 30 dakika içinde ağrının kendiliğinden düzeldiği yönünde bulgular elde edilmiştir (Ong vd., 2020). Yine yüz maskesi kullanımının yüksek kalp atış hızı oluşması ve bunun sonucunda olumsuzluk hissi, gerginlik, kaşıntı ve yorgun hissetme duygulara neden olduğu yönünde bulgulara rastlanmaktadır (Li vd., 2005). Covid-19'un önlenmesinde yüz maskelerinin takılmasıyla ilgili ek endişelerin de dile getirildiği görülmüştür. Bunlardan bazıları aşağıda maddeler halinde sunulmuştur.

Yüz maskesi takmak yanlış bir güvenlik hissi yaratabilir (Hırsız vb).

Yüz maskesi takmak gözlüğün buğulanması nedeniyle rahatsızlık yaratabilir ve kazalara neden olabilir.

Yüz maskesi takmak her soluk alışverişte daha önce solunan karbondioksitin bir kısmı solunmasına neden olur. Bu durum nefes alma sıklığını ve derinliğini arttırır ve maske takan enfekte kişiler daha fazla kirli hava yayarak covid-19 ortamını daha da kötüleştirir.

- 1- Yüz maskesi takmak sözlü ve sözlü olmayan iletişimi bozabilir
- 2- Yüz maskesi takmak, öğretmen ve öğrenci arasındaki duygusal sinyalleri engelleyebilir (Spitzer, 2020).
- 3- Yüz maskesi takmak nefes alma ve seslerin rahat işitilmesi engelleyebilir.
- 4- Yüz maskesi takmak, konuşma, telaffuzu etkileyebilir, dil becerilerini geliştirme sorunlarına neden olabilir.
- 5- Yüz maskesi takmak iletişim, etkileşim, sosyal gelişim gibi çeşitli sorunlar söylenebilir (Güneş, 2021).

Yapılan alan yazın taramasında küresel salgın sürecinin veli görüşleri doğrultusunda değerlendirilmesine yönelik küresel salgın etkilerinin sosyal hayat ve okul bağlamında (Erol ve Erol, 2020) değerlendirildiği, ebeveynlerin ilkökul sürecine yönelik kaygılarının belirlenmeye çalışıldığı (Özden ve İlgar, 2021); uzaktan eğitim sürecindeki öğretimin niteliğine yönelik öğretmen görüşlerinin incelendiği (Kargın ve Karataş, 2021; Özcan ve Saydam, 2021; Saygı, 2021) ve yüz yüze eğitim sürecinin ilkökul birinci sınıf düzeyi açısından ele alındığı (Bozan ve Anılan, 2022; Kasa Ayten ve Ercan, 2022; Yılmaz, Yılmaz ve Savaş, 2021) araştırmalara rastlanmıştır.

Alan yazın taramasında ifade edildiği gibi maske kullanımının okuma yazma öğretim sürecinde sesleri anlama ve ses telaffuzu üzerine etkileri ile mesafe uygulamasının birebir etkileşimin gerektiği yazma süreçlerine etkilerinin belirlenmesinin önemli olduğu düşünülmektedir. Araştırmanın okuma yazma süreci öğretmen-öğrenci-veli üç biriminin ikisini eş zamanlı kapsamaması açısından özgün bir değer taşıdığı düşünülmektedir. Öğretim sürecinde maske ve mesafe ile ilgili yaşanan aksaklıkları ve etkileri arasındaki farklılıkları ve yapılabilecek düzenlemeler hakkında öğretmen, veli görüşlerini ortaya koymaktır.

1.1. Araştırmanın amacı

Bu araştırma alan yazında yer alan araştırmalarda farklı olarak aynı sürecin içerisinde yer alan iki farklı grup olan öğretmen ve velilerin ortak görüşleri doğrultusunda küresel salgın sürecinin ortaya koyduğu bir zorunluluk olan “maske ve mesafe uygulaması” durumunun resmi eğitim sürecinin başlangıcı olan ilkökul birinci sınıf öğrencilerini nasıl etkilediğini belirlemeyi amaçlamaktadır. Araştırma katılımcılarının aynı öğrenciler ve öğretim sürecinde yer alması araştırmayı diğer araştırmalardan ayıran bir diğer noktadır. Veli görüşleri ile kişisel deneyimler ve velisi oldukları öğrencilerin deneyimlerinin ortaya çıkarılması; öğretmen görüşleriyle öğretmenlerin süreçteki deneyimlerinin ortaya çıkarılması amaçlanmıştır.

Bu araştırma “Maske mesafe uygulamasının ilkökul birinci sınıf okuma yazma öğretim sürecini nasıl etkilemiştir?” sorusuna yanıt aramaktadır. Bu soru kapsamında:

- 1- Maske ve mesafe uygulamasına yönelik veli görüşleri nelerdir?
- 2- Maske ve mesafe uygulamasına yönelik öğretmen görüşleri nelerdir? alt sorularına yanıt aranmıştır.

1.2. Araştırmanın önemi

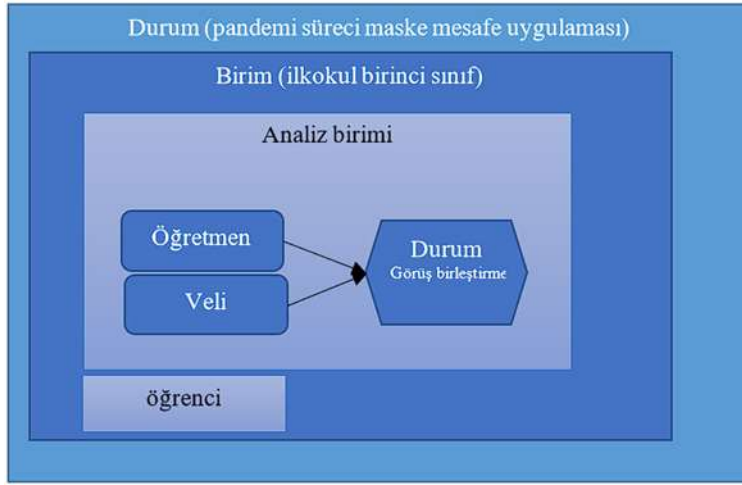
Alan yazın taramasında ifade edildiği gibi maske kullanımının okuma yazma öğretim sürecinde sesleri anlama ve ses telaffuzu üzerine etkileri ile mesafe uygulamasının birebir etkileşimin gerektiği yazma süreçlerine etkilerinin belirlenmesinin önemli olduğu düşünülmektedir. Araştırmanın okuma yazma süreci öğretmen-öğrenci-veli üç biriminin ikisini eş zamanlı kapsamaması açısından özgün bir değer taşıdığı düşünülmektedir. Öğretim sürecinde maske ve mesafe ile ilgili yaşanan aksaklıkları ve etkileri arasındaki farklılıkları ve yapılabilecek düzenlemeler hakkında öğretmen, veli görüşlerini ortaya koymaktır.

2. YÖNTEM

2.1. Araştırmanın modeli

Maske ve mesafe uygulamasının ilkökul birinci sınıf eğitim sürecindeki etkilerinin öğretmen ve veli görüşleri doğrultusunda belirlenmeye çalışıldığı bu çalışmada bütüncül tekli durum deseni kullanılmıştır. Bu desenin seçilmesinde Yin (2014) tarafından ifade edilen kritik, tekrarı olmayan, ayırıcı gücü yüksek, daha önce ortaya çıkmamış ya da incelenmemiş bir sürecin değerlendirilmesi söz konusu olduğunda başvurulan bir yöntemdir. Bu çalışmada giriş bölümünde de ifade edildiği gibi küresel salgın sürecinin kritik ve daha önce ortaya çıkmamış (geçmiş küresel salgın süreçlerinde maske ve mesafe uygulamaları ulusal çapta uygulanmamıştır) bir durum olması, ilkökul birinci sınıf düzeyinde araştırmanın olmaması, sürecin devamlılığının olmaması ve bu süreci yaşayan birincil grubun öğretmen ve velilerin sürecin başlangıcından 2022 yılı ortalarına kadarki yaşantılarının ele alınması bu desenin kullanılmasının araştırmacılar tarafından uygun olduğu düşüncesini ortaya çıkarmıştır. Araştırmanın yöntemsel tasarımı aşağıda yer alan şekil ile özetlenmiştir.

Şekil 1. Araştırma analiz birimleri

Şekil 1’de görüldüğü üzere mevcut durum üç birimi kapsamaktadır. Bu birimler; öğretmenler, veliler ve öğrencilerdir. Öğrenciler analiz birimi dışında tutulmuştur. Bunun nedeni öğrencilerin gelişimsel olarak somut işlemler döneminde olması, mevcut yaşantılarını ifade etmede kelime dağarcıklarının yetersiz olacağı düşüncesidir. Ayrıca öğrencilerin daha önce okul öncesi dışında bir eğitim sürecinde olmamaları ve okul öncesi ile ilkökul eğitim süreçlerindeki farklılıklar nedeniyle durumu net bir şekilde ifade edemeyecekleri düşüncesidir. Son olarak Veli ve Öğretmenlerden alınacak olan verilerin karşılaştırılmasıyla öğrenci grubundan elde edilecek muhtemel verilere yakın verilerin elde edileceği düşünülmektedir.

2.2. Araştırmanın çalışma grubu

Araştırma katılımcıları belirlenirken amaçlı örneklem yöntemlerinden ölçüt örneklem yöntemi kullanılmıştır. Creswell ve Clark, (2016) tarafından ifade edilen “ölçütün durma uygunluğu” ve araştırmanın teorik temeline uygunluğu (Edmonds ve Kennedy 2016) boyutları nedeniyle iki katılımcı grubu için ölçüt örneklem yöntemine başvurulmuştur. Veliler için belirlenen temel ölçüt, küresel salgın süreci öncesinde ilkökul birinci sınıfta öğrenim görmüş bir çocuğu olmasıdır. Öğretmenler için ise küresel salgın öncesinde birinci sınıf öğretmeni olarak çalışmış olmak kriterleri belirlenmiştir. Bu kriterlerin belirlenmesindeki temel amaç geçmiş salgın öncesi ve salgın sonrası okuma yazma öğretim sürecinin karşılaştırılmasıdır. Araştırmanın bir durum çalışması olması ve araştırmanın teorik temellerinin mevcut durumu değerlendirmeye odaklanması nedeniyle bu ölçütlere başvurulmuştur. Katılımcı sayısı belirlenirken “veri doyumu” dikkate alınmıştır. Nitel araştırmada örneklem büyüklüğü verilerin tekrara

başladığı ve elde edilen ilgilerin doyuma ulaştığı katılımcıda bitirilmesine dayanmaktadır (Denzin ve Lincoln, 2008) araştırma katılımcılarını içeren tablo aşağıda sunulmuştur.

Tablo 1.

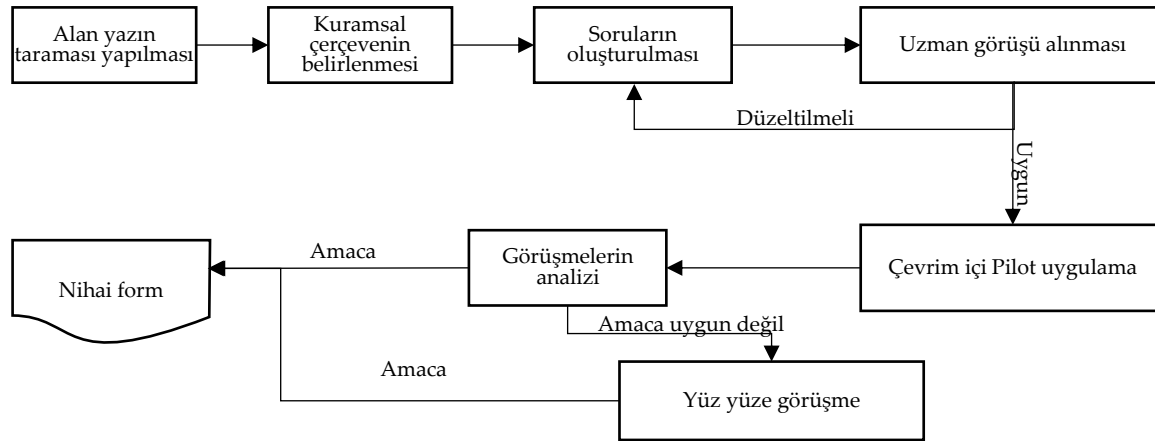
Araştırma Katılımcıları Demografik Temel Bilgiler

		Öğretmen	Veli	Toplam
Cinsiyet	Erkek	25	9	34
	Kadın	8	15	23
Görev süresi	5-10 yıl	6		
	10-15 yıl	12		
	16+	15		

Yukarda yer alan Tablo 1’de bulunan katılımcılara ait temel demografik özellikleri göstermektedir. Araştırmaya toplam 33 sınıf öğretmeni ve 24 veli katılmıştır. Öğretmenlerin 1. Sınıf okutma sayıları iki ila dört arasında değişmektedir. Araştırma katılımcıları 34 erkek ve 23 kadın olmak üzere toplam 57 kişiden oluşmaktadır. Velilerin 14’ü ikinci çocuğunu; geri kalan 10 veli ise üç ve üzeri çocuğunun ilkökul birinci sınıf öğrenim sürecinde bulunmaktadır. Yukarıda belirtilen veri doyumu sürecinde tekrarın başladığı 18. veli ve 29. öğretmen olmuştur. Buna karşın yeni kod çıkma ihtimaline karşın süreç devam ettirilmiştir.

2.3. Veri toplama araçları ve süreci

Araştırmanın bir durum çalışması olması ve durum çalışması şeklinde tasarlanması, çoklu veri aracı kullanılmasının gerekliliği (Yin, 2014) ortaya çıkarmaktadır. Bu nedenle öğretmen ve veliler için iki ayrı form hazırlanmıştır. Hazırlanan yapılandırılmış görüş formu ve yarı yapılandırılmış görüşme formu “maske ve mesafe” kavramları temel alınarak tasarlanmıştır. Veri toplama araçları hazırlanırken alan yazında yer alan araştırma sonuçları dikkate alınarak taslak yapılar oluşturulmuştur. Hazırlanan taslak formlar bir Türk dili, bir PDR ve temel eğitim alanında uzman akademisyen görüşüne sunulmuştur. Alınan dönütler doğrultusunda yapılan düzeltmeler sonrası üç sınıf öğretmeni ve iki veli ile pilot uygulamalar gerçekleştirilmiştir. Veri toplama aracı tasarım süreci aşağıdaki şekilde yer almaktadır.

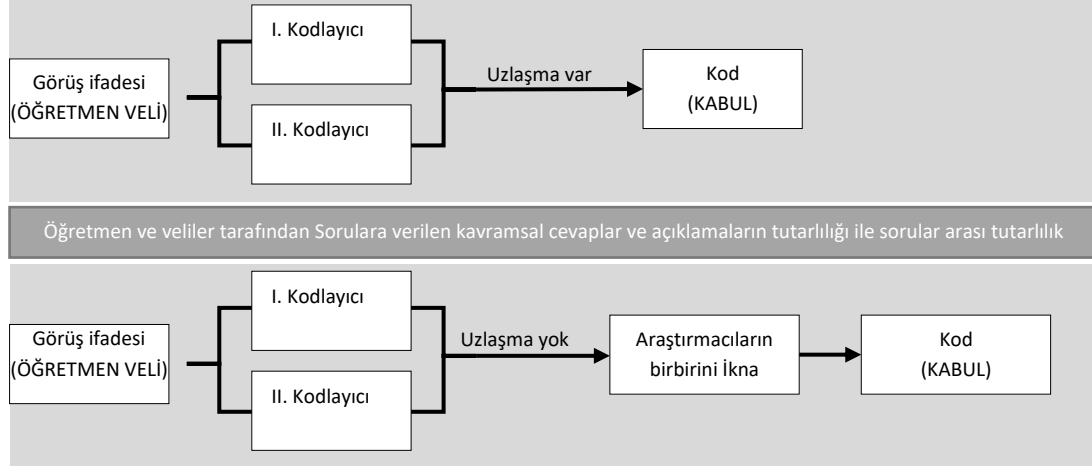
Şekil 2. Veri toplama süreci

Alınan görüşler doğrultusunda çevrim içi ön uygulamalar gerçekleştirilmiştir. Yukarıda yer alan akış şemasında iki risk faktörü görülmektedir. Birinci faktör uzman görüşlerindeki olumsuzluk ya da araştırma kapsamını yansıtmamadır. Bu amaçla gelen dönütler kapsamında düzeltmelere gidilmiştir. İkinci risk faktörü yapılan pilot uygulamalara yöneliktir. Yapılan pilot uygulamalar çevrim içi görüşme şeklinde gerçekleşmiş anlamsal bütünlük sağlanmaya çalışılmıştır. Küresel salgın nedeniyle bu yola

başvurulmuştur. Çevrim içi pilot uygulamalarda katılımcılardan, özellikle velilerden elde edilen verilerin araştırma kapsamı dışına çıktığı görülmüştür. Bu nedenle çevrim içi görüşmelerin farklı veliler ile yüz yüze yapılmasına karar verilmiştir. Yapılan görüşmeler sonrasında öğretmen ve velilere üçer ana sorudan oluşan veri toplama araçları oluşturulmuştur. Elde edilen görüşme formları öğretim sürecinin öğretmen üzerine etkisi, öğrenci üzerine etkisi ve veliler üzerine etkisi olmak üzere üç ana temada kurgulanmıştır.

2.4. Verilerin analizi

Nitel araştırmaların dinamik yapısı veri analiz sürecinin araştırmacılar için tekrarlı ve karşılaştırılmalı yapılması gerekmektedir (Chandra ve Shang 2019; Creswell ve Poth, 2016; Yin 2019). Bu kapsamda araştırma verileri araştırmacılar tarafından ayrı ayrı kodlanarak süreç yürütülmüştür. Sürece yönelik görsel aşağıda sunulmuştur.

Şekil 3. Araştırma veri analiz prosedürü

*Türksoy ve Altıntaş (2022) den uyarlanmıştır.

Yukarıda yer alan şekil incelendiğinde öğretmen ve velilerden elde edilen her veri araştırmacılar tarafından bağımsız ve eş zamanlı bir şekilde analiz edilmiştir. Yapılan analizler sonrasında yüz yüze görüşmeler yapıp kodlamalar karşılaştırılmıştır. Yapılan karşılaştırmalarda ortak elde edilen kodlar kabul edilmiştir. Araştırmacılar arası itilaf olması durumunda karşılıklı ikna yoluna gidilmiştir. Bu süreç ile veri toplama sürecinde iki veli verisi araştırma dışında tutulmuştur. Araştırmaya dahil edilen katılımcılardan elde edilen 146 kod içerisinde sekiz kod için ikna süreci yürütülmüştür. Şekil 3 yürütülen süreç başlangıçta öğrencilerinde dahil edildiği araştırmadan çıkarılmasına sebep olmuştur. Bu durum pilot uygulama sırasında görüşülen üç öğrencinin vermiş oldukları cevaplarda kısa, sınırlı ya da “çünkü takıyorum”, “annem istedi” vb. ifadeleri kullanması araştırma konusuna yönelik istenilen verilerin elde edilemeyeceği kanısının oluşması nedeniyle ilkökul birinci sınıf öğrencilerinin araştırmaya dahil edilmemesine karar verilmiştir. Araştırma katılımcıları isimlerine yer verilmeyip elde edilen veri tarihi temel alınarak kod isimler atanmıştır. Örneğin “Ö13” ifadesi görüş elde edilen 13. Sınıf öğretmenini “V9” görüşme yapılan dokuzuncu veliyi ifade etmektedir. Araştırmanın birleştirici yapısı ve tanımlayıcı yapısı gereği katılımcıların görüşleri *italik* yazı tipinde verilmiş uzun cümleler ise üç nokta (...) kullanılarak kısaltılmıştır.

2.5. Araştırmanın etik izni

Yapılan bu çalışmada “Yükseköğretim Kurumları Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Yönergesi” kapsamında uyulması belirtilen tüm kurallara uyulmuştur. Yönergenin ikinci bölümü olan “Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiğine Aykırı Eylemler” başlığı altında belirtilen eylemlerden hiçbiri gerçekleştirilmemiştir.

Etik kurul izin bilgileri

Etik değerlendirmeyi yapan kurul adı: Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi Sosyal ve Beşerî Bilimler Bilimsel Araştırma ve Yayın Etik Kurulu

Etik değerlendirme kararının tarihi: 21.04.2022

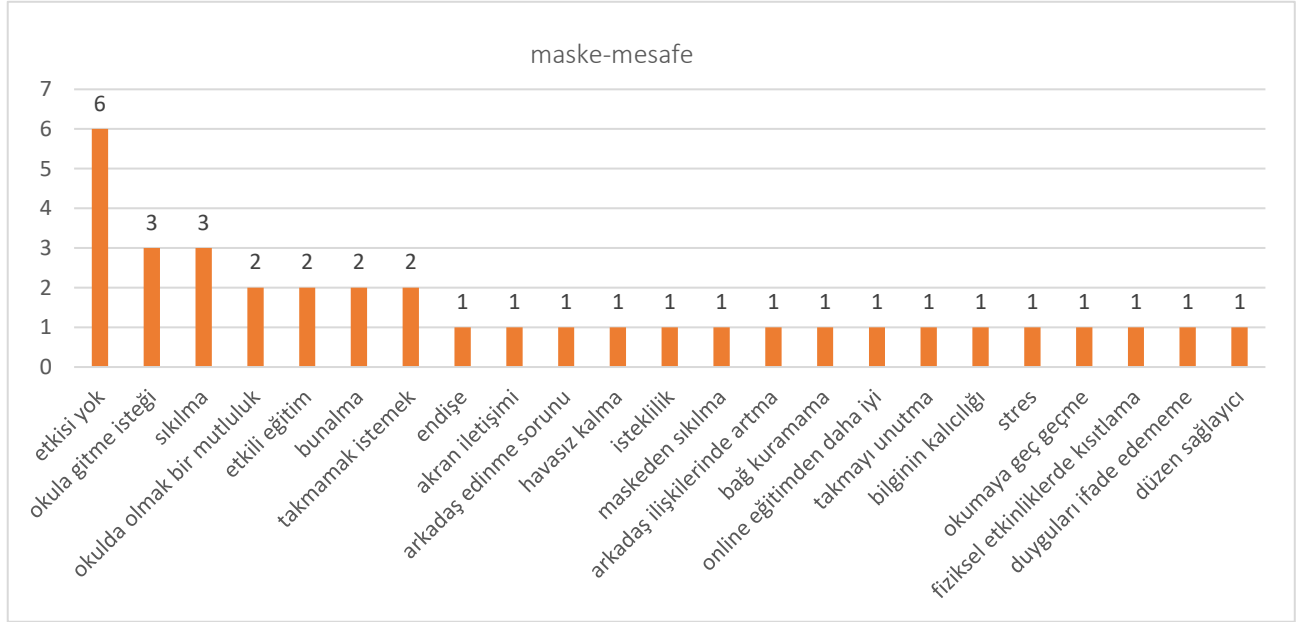
Etik değerlendirme belgesi sayı numarası: 2022/03/36

3. BULGULAR

Araştırma kapsamında maske ve mesafe uygulamasının ilkökul birinci öğretim sürecine etkisi incelenmiştir. Elde edilen bulgular veli ve öğretmen görüşleri başlıkları altında ele alınmıştır. Elde edilen veriler araştırma bulgular bölümü sonunda, kod ilişkileri sunulularak özetlenmiştir. Elde edilen kodların tamamına yer verilmiştir.

3.1. Maske mesafe uygulamasına yönelik veli görüşleri

Araştırma kapsamında velilere maske uygulaması ve mesafe uygulamasına yönelik sorular sorulmuştur. Elde edilen kodlar aşağıda yer almaktadır. Elde edilen veriler öğretim sürecini kapsayıcı şekilde

Şekil 4. Velilerden elde edilen kodların dağılımı

yapılandırılmaya çalışılmıştır. Şekil 4 incelendiğinde velilerin öğretim sürecine yönelik değerlendirme yapmaktan uzak durduğu görülmüştür.

Yukarıda yer alan grafik incelendiğinde toplam 23 kod ve 36 sıklık elde edildiği görülmektedir. Elde edilen kodlarda sıklığı en yüksek olan "etkisi yok" (f:6) kodudur. Daha sonra "okula gitme isteği" (f:3) ve "sıkılma" (f:3) kodları gelmektedir. Genel yapı dikkate alındığında velilerin online eğitim sürecinden yüz yüze eğitime geçişin maske ve mesafe uygulamasını gölgede bıraktığı görülmektedir. Elde edilen kodlarda "sıkılma" (f:3), "bunalma" (f:2) ve "maske takmak istememek" (f:2) ifadeleri yer almaktadır. Bunun dışında sürecin genel olarak olumlu algılandığı görülmektedir. Aşağıda velilerin görüşlerinden alıntılar yer almaktadır.

V3: "Eğitsel açıdan bir sıkıntısı olduğunu düşünmüyorum. Sadece biraz maske takmaktan sıkıldı." Bu ifade de çocuğun eğitimine engel oluşturmadığı buna karşın maske takmanın çocuğu sıkıtiğini ifade ettiğini görülmektedir.

V7: “Maske taktığı için nefes alıp verirken sıkıntı çekse de okulu ve arkadaşlarını sevdiği için pek de önemsemiyordu.” Bu ifade de okul sevgisi ve arkadaşları ile birlikte olmanın çocuk için maske ve mesafe uygulamasının önemsizleştirdiği görülmektedir.

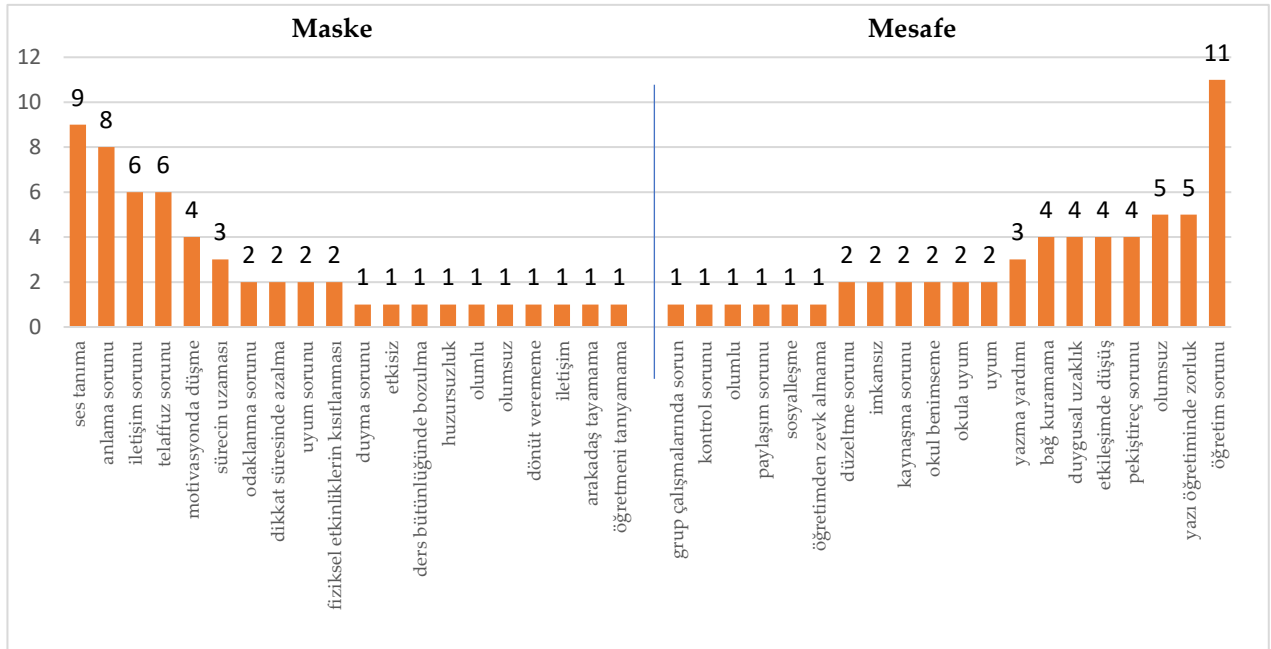
V13: “Evide olmak sıkıcı, uzaktan eğitim sürecinde çok sıkıldı okula gideceğini duyunca sevincinden ne yapacağını bilemedi o gün çok neşeliydi. Sadece hastalık bulaşır mı diye biz endişelendik...” Velilerin online eğitim sürecinin birinci sınıf için uygun olmadığını ifade etmektedirler. Okulların açılması olumlu karşılanmış ve getirdiği zorluklar geri plana atılmıştır.

V6: “Online eğitim almasına nazaran öğretmen ve öğrenciler arasındaki iletişim ve eğitim alanındaki ilerlemeleri olumlu bir seyir gösterdi. Daha disiplinli davranmaya başladı. Yeni arkadaşlar edinmesi onu çok mutlu etti. Arkadaşlarıyla bir araya gelememe durumundan olumsuz etkilendi.” Bu ifadede veli tarafından uzaktan eğitim ile karşılaştırma yapıldığı, yüz yüze eğitimin dışılın kazanmada ve arkadaş ilişkileri kurmada olumlu etkileri olduğu görülmektedir. Okul ortamından kopmaların çocuk üzerinde olumsuz etkisinin vurgulandığı görülmektedir.

Veli görüşlerinden elde edilen bulguların uzaktan eğitim sürecinin olumsuz algısı gölgesinde kaldığı görülmektedir. Velilere sorulan sorulardan biri “çocuğunuzun yüz yüze eğitim sürecinde maske kullanmasının ve mesafe kuralına uyma zorunluluğunun okuma yazma sürecindeki etkisi nedir?” şeklindedir. Bulgular dikkate alındığında velilerin uzaktan eğitim sürecinde zorlandığı yüz yüze eğitimin başlaması ile uzaktan eğitim sürecinde karşılaşılan sorunların azaldığına yönelik ifadeler bulgular arasındadır. Okuma yazma sürecine yönelik okuma yazma becerisini normal süreçten daha uzun bir sürede edindiğine yönelik yalnızca bir veli görüş bildirmiştir.

3.2. Maske mesafe uygulamasına yönelik öğretmen görüşleri

Birinci sınıf öğretmenlerine maske ve mesafe uygulamasının etkilerine yönelik sorular sorulmuştur. velilerle yapılan görüşmeler bir temada toplanırken öğretmenler tarafından maske ve mesafe iki ayrı tema altında toplanmıştır. Aşağıda elde edilen kod ve sıklıkları içeren grafik yer almaktadır.

Şekil 5. Maske ve mesafe uygulamasına yönelik öğretmen görüşleri

Yukarıda yer alan tablo öğretmenler tarafından maske ve mesafe uygulamasına yönelik görüşlerinden elde edilen kodları içermektedir. **Maske** temasına yönelik 20 kod ve toplam 52 frekans elde edilmiştir. **Mesafe**

temasına yönelik 20 kod ve 58 frekans elde edilmiştir. Elde edilen kodlar arasında 11 sıklık ile “öğretim sorunları” gelmektedir. Daha sonra “ses tanıma” (f: 9) ve “anlama sorunu” (f: 8) gelmektedir. Elde edilen kodlar içerisinde olumlu görüş bildiren bir öğretmen bulunmaktadır. Bu durumun nedeni ise velilerde olduğu gibi öğretmenin uzaktan eğitim süreci ile karşılaştırma yapmasıdır.

Ö16: “Maske kullanımında sınıf içinde pek sıkıntı gelmemektedir. Öğrenciler büyük bir kısmı sınıf içinde maske kuralına uymuştur. Fakat belli bir süre sonra maske rahatsızlık vermemektedir. Buda dersi takip etmede öğrencileri zora sokmaktadır.” Öğretmen ifadesinde “büyük bir kısmı” ifadesi geçmektedir. Bu durum sınıf içerisinde tam olarak kurala uyulmadığını göstermektedir. Devamında ise maske takan öğrencilerin sürecin devamında dikkat dağınıklığına sebep olduğu görülmektedir.

Ö1: “Maske kullanımı çocukların dikkat sürelerini azaltmış olup odaklanma konusunda problemler yaşanmıştır.” Bu ifade Ö16 ile benzerlik göstermektedir. Maskenin dikkat ve odaklanma sorununa sebep olduğu görülmektedir.

Ö3: “Maske sorun değil, ses çalışmasında dudak okuma sıkıntısı...” Ö3 maskenin ses öğretim sürecinde sıkıntılara sebep olduğunu bu sıkıntıların temelinde dudak hareketleri-ses ilişkisi kurulmasının gerçekleştirilememesi kaynaklı olduğu görülmektedir.

Ö10: “Birinci sınıfta okuma, yazma öğretiminde maske kullanımı biz öğretmenleri çok zorladı. Ağız hareketlerini, harflerin nasıl söylendiğini, çıkarıldığını gösterememek öğrencilerin öğrenmesini zorlaştırdı. Birbirine benzeyen l, n harflerinde dil ve dudak hareketlerini maske takmak zorunda olduğumuz için açık bir şekilde gösteremedik. Bu durum da maalesef öğrenme süresinin uzamasına neden oldu.” Öğretmenlerin ses öğretim sürecinde maske uygulamasının öğretim sürecini zorladığı görülmektedir. Maske nedeniyle seslerin çıkarılmasında mimiklerin gösterilememesi sorunların temelini oluşturmaktadır. Ayrıca maskenin belirli bir kullanım süresi sonrasında öğrencilerin sıkılmasına sebep olduğu ve odaklanma süresini azalttığı görülmektedir.

Mesafe uygulaması ile ilgili olarak öğretmenlerin ifadeleri aşağıda yer almaktadır. Sorunun okuma yazma öğretimi ve okul kültürü konusunda yoğunlaştığı görülmektedir.

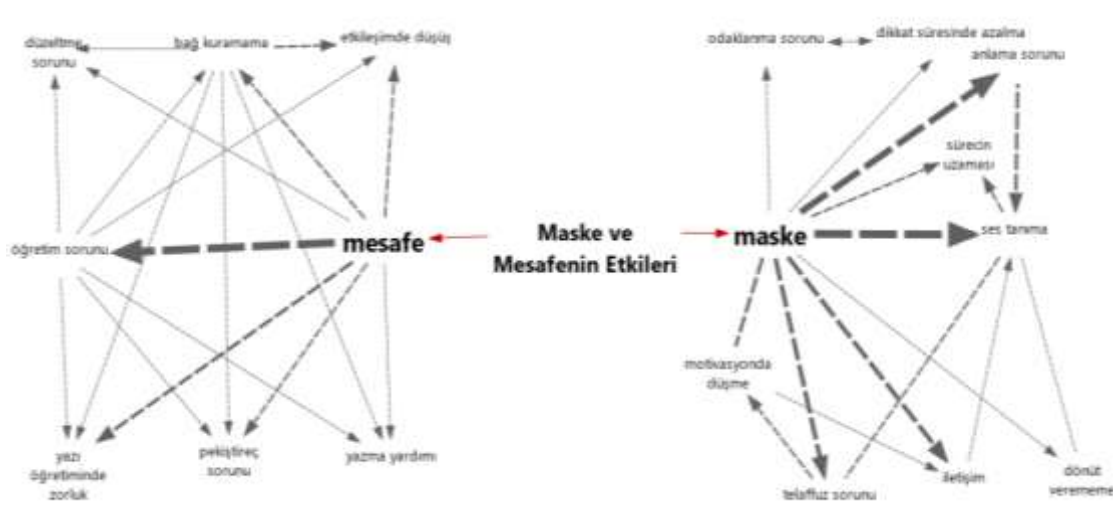
Ö1: “Öğrencilerle birlikte oynanan fiziksel temaslı oyunlar yerine sosyal mesafe kuralları esas alınan oyunlar oynanmaya başlanmış bu durum somut dönemde olan bu çocukların birbirleriyle olan etkileşimini paylaşma duygusunu gözle görünür biçimde azaltmıştır.” Mesafe uygulaması kaynaklı olarak öğrencilerin arkadaşlarına dokunamaması, mesafe temelli oyunlar oynamasının paylaşım duygusunun azalmasına sebep olduğu görülmektedir.

Ö23: “Çocukların öğretmene ve okula alışmaları için temas gerekmektedir. Duygusal bağ kurmak uzun sürmüştür. Kalem tutma, çizgi ve harf çalışması yapılırken ellerinden tutmak gerekir fakat sosyal mesafe kuralından dolayı yapılamadı.” Ö23 ifadelerinde “temasın önemi” vurgusu dikkat çekmektedir. Temasın hem arkadaşlık süreçlerini olumsuz etkilediği hem de okuma yazma öğretim sürecini zorlaştırdığı görülmektedir. Burada harf öğretim sürecinde çocuklara uygulamalı öğretim ve dönüt verme konusunda öğretmenin sıkıntı yaşadığı görülmektedir.

Ö8: “Özellikle 1. sınıflarda harfleri yazmakta zorlanan çocukların elini tutarak yazdırmak gerekiyordu. Bir de birinci sınıf öğrencisinin sosyal mesafe konusuna dikkat etmesi aşırı derecede zor oldu yüz yüze eğitim sırasında.” Ö8 ifadeleri Ö23 ifadeleri ile paralellik göstermektedir. Fiziksel temas gerektiren yazma eğitimi sırasında sosyal mesafe kuralına uymak öğretim sürecinin zorlayıcı bir unsur olarak görülmektedir.

Ö15: “1. sınıflar ile okuma yazma eğitimi yaparken sosyal mesafe kuralına uymaya çalıştık. İlk zamanlarda buna uyabildiler. Ancak daha sonra etkinliklere başladığımızda bu kurala uyulmadı denilebilir. Özellikle harf öğretirken, harfin yazış yönünü yapamayan çocuğu cesaretlendirmek ve öğretmek adına sosyal mesafe kuralına yeri geldiğinde uyulmadı. Fiziksel temas (omuzuna dokunma, sırtını sıvazlama, saçını okşama vb.) öğrencinin aidiyet duygusunu artıran bir unsur. Pandemi buna engel oldu.”

Yukarıda yer alan öğretmen görüşleri dikkate alındığında sosyal mesafe kuralına uyum sürecinin eğitimi aksattığı görülmektedir. Bazı öğretmenler her ne kadar uymak istese de bir noktan sonra kural ihlali yaptıkları görülmektedir. Ayrıca öğrencilerin gelişimsel özellikleri dikkate alındığında fiziksel temasın gerekliliği öğretmenler tarafından vurgulanmaktadır bu durumu Ö29: “Öğrenci ile fiziksel temas kurmadan yapılan eğitim, yağsız tuzsuz çorbaya benzer.” şeklinde ifade etmiştir. Aşağıda yer alan grafik maske ve mesafe temaları ile ilişkili kodların bir kısmını içermektedir. Bu kodla birbirine yakınlık durumlarına göre seçilmiş ve iki tema altında birlikte oluşum yapısını temel almıştır. Kırmızı oklar kodun asıl ait olduğu temayı düz siyah çizgiler ise temalar arası ilişkileri ifade etmektedir. Kesikli çizgiler ise kodlar arası ilişkileri göstermektedir. Ok yönleri nedensellik durumlarını ifade etmektedir.

Şekil 6. Araştırma bulguları ilişkisel yapısı

Şekil 6 maske ve mesafe uygulamasının etkilerini elde edilen kodlar bağlamında sunmaktadır. Maske teması ile ilgili olarak; maskenin en çok anlama ve ses tanıma zorluklarına neden olmaktadır. Bunlara ek olarak iletişim ve telaffuz sorunları da belirgin sorunlardır. Motivasyonu düşürme, fiziksel etkinlikleri kısıtlama ve ders bütünlüğünün bozulmasına sebep olduğu görülmektedir. Anlama sorunu sebepleri arasında dikkat süresinin azalması ve sesleri (maske nedeniyle) tanıyamama olduğu görülmektedir. Anlama kaynaklı öğrencilerin motivasyonlarının olumsuz etkilendiği görülmektedir. Öğrencilerin fiziksel etkinliklerindeki kısıtlanma (maske kaynaklı) ders bütünlüğünün bozulmasına sebep olduğu görülmektedir. Mesafe kodu altında ise öğretimsel ve sosyal nitelikli kodlar görülmektedir. Sosyal duygusal boyutta mesafe kaynaklı etkileşimdeki düşüş öğrenciler arasında duygusal uzaklık oluşmasına, akranlar arası kaynaşmayı engellemesine ve öğretmen-öğrenci, öğrenci-öğrenci bağının oluşmasını engellediği görülmektedir. Eğitsel açıdan mesafe uygulaması öğretmenlerin öğrencilere yazma yardımında bulunmasını engellediği, bu durumun yazım yanlışlarını düzeltmeyi engellediği ve pekiştirme vermenin zorlaştığı görülmektedir.

4. TARTIŞMA ve SONUÇ

Bu araştırma maske ve mesafe uygulamasının ilkökul birinci sınıf öğrencileri okuma yazma süreci üzerine etkisi incelenmiştir. Araştırmaya katılan öğretmenler ve veliler hem uzaktan eğitim hem de yüz yüze hibrit eğitim süreçlerinde yer almıştır.

Araştırma bulgularından elde edilen bilgiler doğrultusunda “Maske ve mesafe uygulamasına” yönelik velilerin çoğunun bir etkisi olmadığı yönünde görüş belirtirlerken, velilerin maske ve mesafe kapsamında sorulan sorulara verdikleri genel cevap “uzaktan eğitim olmasında maske mesafe önemli değil”

şeklinde. Yineleyen ve alternatif sorularla tekrar sorulan görüşme sorularına velilerin cevapları benzer şekilde olmuştur. Veliler uzaktan eğitim sürecinde çocuğun bilgisayar, tablet, telefon karşısında ders dinleyemediğini belirtmişlerdir. Elde edilen bulgular uzaktan eğitime yönelik olumsuz algı açısından (Arslan, Arı ve Kanat, 2021; İnci Kuzu, 2020; Kasa Ayten ve Ercan, 2022) ile benzerlik göstermektedir. Uzaktan eğitim sürecinde ortaya çıkan olumsuz algılar yüz yüze eğitimin öğrencinin akademik ve sosyal gelişimi açısından olumlu olarak değerlendirildiği görülmektedir.

Araştırma sonuçlarından bir diğeri velilerin çocuklarının eğitimine bir engel oluşturmadığını ancak maske takmaktan sıkıldıklarını, bunaldıklarını ve maske takmak istemedikleri yönünde görüş belirttikleri görülmektedir. Veliler, yüz yüze eğitim ile uzaktan eğitimi karşılaştırdıkları, online eğitimin birinci sınıflar için uygun olmadığını, okul ortamından kopmaların çocuk üzerinde olumsuz etkisinin bulunduğunu belirtirken, yüz yüze eğitimin başlamış olmasını olumlu karşıladıkları görülmektedir. Bu olumlu süreci okula başlama sevinci, disiplin kazandırma, arkadaşlarıyla ilişki kurabilme ve birlikte olma isteklerinin arttığı yönünde görüşlerini ifade etmişlerdir. Diğer taraftan sıkılma ve bunalma durumlarının benzer araştırmalarda da olduğu (Bayhan ve Öz, 2022; Demir (2022) görülmüştür. bu durum bilgi işleme kuramı açısından öğrenme süreçleri üzerine olumsuz etkisi olduğu, öğrenenin sıkılmasının duyuşsal kayıt süreçlerini olumsuz etkileyeceği ve ulaşılması gereken program hedeflerine ulaşmayı zorlaştıracığı ifade edilmektedir (Akbaba, 2021). Oluşan durum her ne kadar veliler tarafından önemsiz gibi algılsa da maske kullanımı kaynaklı sıkılmanın öğrenme sürecini zorlaştırdığı düşünülmektedir. Bu durum öğretmenlerden elde edilen verilerle de desteklenmektedir.

Veli görüşlerinde yüz yüze eğitim ile çocukların arkadaşları ile kaynaşma fırsatı bulunduğu vurgu dikkat çekmektedir. Buna karşın öğretmenlerin ifadelerinde çocukların paylaşımdan uzaklaştığı ve sınıf arkadaşları ile kaynaşmada sorun yaşadığı görülmektedir. Bazı çalışmalarda; bireylerin beden ve ruh sağlığını destekleyecek müzik, spor etkinlikleri, arkadaşlık ilişkilerini geliştirmek gibi sosyal yatırımların, iletişim kurmada uzlaşmacı bir davranış geliştirebileceği (Cantekin ve Arpacı, 2020), bu etkinliklerin yaşamı daha keyifli ve yaşam kalitesini sosyal açıdan yükselmesine destek olmasını sağlayabileceği (Arpacı, 2005), yönündeki bulgular ile veli görüşleri açısından (Kasa Ayten ve Ercan, 2022) araştırma sonucunu destekler niteliktedir. Yüz maskesi takmanın kişilerarası iletişim üzerinde olumsuz bir etkisi olabileceği, yüz ifadelerinin yapılmasını ve okunmasını sınırlayabileceği ve bu olumsuz duygular, niyetten uygulamaya kadar olan süreci sekteye uğratabilir, yüz maskesi kullanım süresini azaltabilir (Li vd., 2022) bulgusuyla örtüşmektedir.

Araştırma bulgularından elde edilen bilgiler doğrultusunda "Maske ve mesafe uygulamasına" yönelik öğretmenlerden elde edilen veriler maske ve mesafe olarak iki ana temaya ayrıldığı görülmüştür. Öğretmen görüşleri açısından daha önce birinci sınıf okutmuş olmanın verdiği deneyim ile öğretmenler tarafından kıyaslama yapıldığı, velilerin aksine uzaktan-yüz yüze eğitim kıyaslamasına gitmedikleri görülmüştür. Öğretmenler maske kullanımında en çok öğretim sorunları ile karşılaştıkları, daha sonra ses tanıma ve anlama sorunları ile yaşadıkları görülmektedir. Mimiklerin kullanımı okuma yazma öğretim sürecinde özellikle seslerin telaffuzu sürecinde önemli bir etkiye sahiptir (Susar Kırmızı ve Ünal, 2021; Taşkaya, 2021). Öğretim sürecinde mimiklerin kullanılmamasının olumsuz bir durum olarak karşımıza çıkmaktadır.

Öğretmenler ayrıca maske takan öğrencilerin süreçte dikkat dağınıklığı ve odaklanma sorunu yaşadıkları, ses öğretiminde mimiklerin ve ağız hareketlerinin görülmemesi harf öğretimini zorlaştırdığı yönünde görüş belirtmişlerdir. Bazı çalışmalarda; maske takılıken nefes almanın zorlaşması ve kelimelerin boğuk gelmesinden dolayı düzgün bir konuşma yapamama yaygın şikayetlerin oluşması (Young, Frühholz ve Schweinberger, 2020), sürekli maske kullanımının özellikle 15 yaş altı çocukların uyum sağlayamaması (Canini vd., 2010) maske kullanan çocuklar tarafından rahatsızlık verme, dikkat dağıtma, toplum tarafından tam benimsenememe gibi faktörlerin rapor edildiğini ortaya çıkarmıştır (Li vd., 2020). Güneş (2021) yaptığı çalışmada maskenin etkilerini; solunum, ses, konuşma odaklı ve telaffuz, kelimeleri, yüz

ifadelerini ve sözel olmayanları algılama ve anlama iletişim, dil öğrenme ve okuma ve dil becerileri geliştirme yetersiz kaldığını ayrıca öğrencilerin sesleri duyma, konuşma, telaffuzu anlama, anlaşılama gibi sorunlar yaşadıkları yüz ifadelerini görememek ve dil becerilerini yeterince geliştirememesi gibi sonuçlarla karşılaştıklarını belirtmişlerdir. Bu durum araştırma bulguları ile benzerlik göstermektedir. Maske kullanımının öğrencinin sınıf ortamına uyum sağlamasında sorunlar ortaya çıkardığı, öğrencilerin sınıf kültürüne uyum sağlayamamasının öğrenme sürecini de olumsuz etkileyeceği düşünülmektedir.

Maske takma konusunda öğretmen ve velilerin görüşleri benzerlik göstermektedir. Öğretmenler öğrencilerin “çoğunun” maske kullandığı vurgulanmaktadır. Bu ifadeden öğrencilerin tamamının maske takmadığı ya da belirli bir süre sonunda maskeyi çıkardığı görülmüştür. Çocuklarda maske kullanımı, iletişimlerde kullanılan materyaller, mesajlar ve mekanizmalar esnek ve uyarlanabilir olmalıdır ve yeni kanıtlar ve değişen toplumsal ihtiyaçlar ve meseleler ışığında sistematik olarak gözden geçirilip güncellenmesi (Martinelli vd., 2021) yönünde görüşler bulunmaktadır.

Öğretmenler mesafe uygulamasında ise öğrencilerin arkadaşlarıyla fiziksel etkileşimde bulunamaması, mesafe temeli oyunlarda paylaşım duygusunun azalması, harf öğretimi sürecinde özellikle yazı yazma çalışmaları, uygulamalı öğretimdeki gibi öğrencinin defterine müdahale edememesi, bunun temelinde öğrenciye fiziksel yardım ile pekiştirici ve dönüt verilmesinin ortadan kalkması yazma eğitimi sürecinde sıkıntı yaşamalarına sebep olduğunu belirtmişlerdir. Uzaktan eğitim sürecinde sosyalleşme fırsatı bulamayan öğrencilerin yüz yüze eğitim ile bu fırsatı edindiği görülmektedir. Öte yandan öğrencilerin dünya genelinde Covid-19 nedeniyle örgün eğitim ortamından uzaklaştığı yönünde bulgular vardır (Sözen,2021). Covid-19 sürecinde mesafenin yeniden yapılandırılmasında ilişkilerin, etkileşimlerin yeniden analiz edilmesi, hareketlilik kısıtlamalarının toplamı olarak, yetersiz veya mevcut olmayan kişiler ya da kişiler arası iletişimin küçültülmesine neden olmuştur (Cantó-Milà, González Balletbó, Sanmartí, Piñas ve Swen Seebach, 2021).

Covid-19 ile tüm dünyadaki değişimler eğitim sürecinde de kendini göstermektedir. Uzaktan eğitim yüz yüze eğitimi destekler nitelikte devam edeceği ön görülmektedir. Öğretmenlerin uzaktan eğitimde içerik oluşturabilecekleri, teknoloji destekli eğitim süreçlerini planlayabilecekleri, velilere bilgilendirme seminerleri düzenlenmelidir. Covid-19 sürecinde çevrim içi öğrenme ortamlarında öğretmen ve velilerin hazır bulunuşlukları orta düzeyde ya da daha düşük olduğu düşünüldüğünde, öğrencilerle ilgilenmek için yeterli zamanı bulamamak, çevrim içi sorunla karşılaşıldığında kullanmada yetersizlik duyulmasına sebep olabilmektedir. Öğretmen eğitimleri, öğretim materyalleri, eğitim ortamına entegre edilmiş dijital nesnelerin iyi planlanarak hayata geçirilmesi göz önünde tutulmalı ve buna uygun tedbirler alınmalıdır. Böylece öğretmen ve öğrencilerin eğitim sürecindeki hazır bulunuşlukları desteklenebilir

Oosterhoff vd. (2020) yaptıkları bir çalışmada, gençlerin, COVID 19 salgını sırasında zihinsel ve sosyal sağlıklarına yönelik hastalıklardan kaçınmak için sosyal mesafeyi koruyarak daha az kaygı ve daha az kaygı yaşadıklarını belirtmişlerdir. Hastalıklarla karşılaşma her zaman mümkün olabileceğinden, çocukların erken dönemlerden itibaren davranış geliştirebilmeleri için velilerin, öğretmenlerin davranış modeli olduklarını unutmamalıdır.

İnsanlar, toplumdaki sosyal iletişim ve davranış normlarına uyum sağlamak için davranışlarını değiştirebilirler. Yapılan bir çalışma doğrultusunda bu pandemi sonrası maske takma, uzaktan çalışma gibi bazı alışkanlıklar önemli ölçüde değişecektir (Sheth,2020). Dolayısıyla hijyen kurallarını benimseme, uygulamada ve hayata geçirebilme yönünde farkındalık oluşturabilecekleri sınıf içi ve sınıf dışı etkinlikler ile farklı içerikteki atölyeler düzenlenmesi önerilebilir.

Kaynakça/Reference

- Akbaba, S. (2021). *Öğrenme psikolojisi*. Pegem Akademi.
- Arpacı, F. (2005). *Farklı boyutlarıyla yaşlılık*. Türkiye İşçi Emeklileri Derneği Eğitim ve Kültür Yayınları.
- Arslan, K., Görgülü Arı, A. ve Hayır Kanat M. (2021). Covid-19 pandemi sürecinde verilen uzaktan eğitim hakkında veli görüşleri". *Ulakbilge*, (57) 192–206. <https://doi.org/10.7816/ulakbilge-09-57-03>.
- Asadi, S. , Wexler, A. S. , Cappa, C. D. , Barreda, S. , Bouvier, N. M. & Ristenpart, W. D. (2019). Aerosol emission and superemission during human speech increase with voice loudness. *Scientific Reports*. <https://doi.org/10.1038/s41598-019-38808-z>
- Asharf, M. Clifford, G. & Jalaludeen, A. (2021). Facial Expression behind the Mask Nat. Volatiles & Essent. Oils. *NVEO* 8(5): 9847-9850. <https://www.nveo.org/index.php/journal/article/view/2760>
- Bayhan, P. & Öz, S. (2022). Ebeveynlerin pandemi sürecindeki deneyimlerinin incelenmesi: Nitel bir çalışma. *Çocuk ve Gelişim Dergisi*, 5(9), 14-31. <https://doi.org/10.36731/cg.1061800>
- Bozan, M. & Anılan, H. (2022). Teaching literacy in first-grade of primary school during COVID-19 Pandemic. *Mimbar Sekolah Dasar*, 9(1), 24-42. <https://doi.org/10.53400/mimbar-sd.v9i3.38914>
- Canini L, Andréoletti L, Ferrari P, D'Angelo R, Blanchon T, Lemaitre M, ... (2010). Surgical mask to prevent influenza transmission in households: a cluster randomized trial. *PLoS ONE* 5(11): e13998. <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0013998>
- Cantekin, Ö. F. & Arpacı, F. (2020). COVID-19 (koronavirüs) pandemisi ve sosyal hizmet. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 13(73), 1138-1146. <https://doi.org/10.17719/jisr.11011>
- Cantó-Milà, N., Balletbó, I. G., Roger., Sanmartí, R. M., Piñas, M. M. & Seebach, S. (2021). Distanciamiento social y COVID-19. Distancias y proximidades desde una perspectiva relacional. *Revista de Estudios Sociales* 78, 75-92. <https://doi.org/10.7440/res78.2021.05>
- CDC (2020). Use of Masks to Help Slow the Spread of COVID-19 (Centers for Disease Control and Prevention), Atlanta, GA: *MMWR Morb Mortal Wkly Rep. Dec 18; 69(50): 1925-1929*. <https://doi.org/10.15585/mmwr.mm6950e3>
- Chandra, Y., & Shang, L. (2019). *Qualitative research using R: A systematic approach*. Singapore: Springer. <https://doi.org/10.1007/978-981-13-3170-1>
- Chen, X., Ran, L., Liu, Q., Hu, Q., Du, X. & Tan, X. (2020). Hand hygiene, mask-wearing behaviors and its associated factors during the COVID-19 Epidemic: A Cross-Sectional study among primary school students in Wuhan, China. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 17(8), 2893. <https://doi.org/10.3390/ijerph17082893>
- Chu, D. K. , Akl, E. A. , Duda, S. , Solo, K. , Yaacoub, S. & Schünemann, H. J. (2020). Physical distancing, face masks, and eye protection to prevent person-to-person transmission of SARS-CoV-2 and COVID-19: A systematic review and meta-analysis 395, 11987. <https://doi.org/10.1016/j.jvs.2020.07.040>
- Creswell, J. W. & Clark, V. L. P. (2016). *Designing and conducting mixed methods research*. Sage.
- Creswell, J. W. & Poth, C. N. (2016). *Qualitative inquiry and research design: Choosing among five approaches*. Sage.
- Demir, E. (2022) COVID-19 Pandemi sürecinde okul öncesi eğitime devam eden çocukların pandemiye ilişkin algılarının incelenmesi. *Hacettepe University Faculty of Health Sciences Journal*, 9(2), 264-280. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/hsbfd/issue/70114/1005183>
- Denzin, N. K. & Lincoln, Y. S. (2008). *The Landscape Of Qualitative Research*. Sage.
- Edmonds, W. A. & Kennedy, T. D. (2016). An applied guide to research designs: Quantitative, qualitative, and mixed methods. Sage Publications. <https://doi.org/10.4135/9781071802779>
- Eikenberry, S. E., Mancuso, M., Iboi, E., Phan, T., Eikenberry., K., Kuang, Y., Kostelich. E. & Gumel, B. A. (2020). To mask or not to mask: Modeling the potential for face mask use by the general public to curtail the COVID-19 pandemic infectious disease modelling. 5; 248-255. <https://doi.org/10.1101/2020.04.06.20055624>

- Erol, M. & Erol, A. (2020). Koronavirüs pandemisi sürecinde ebeveynleri gözünden ilkököl öğrencileri *Milli Eğitim Dergisi*, 49(1). 529-551. <https://doi.org/10.37669/milliegitim.766194>
- Garan, Ö., Yöney, E. & Bozkurt, V. (Ed.). (2021). Mask and adaptation to the distance during the pandemic period. In H. Gülerce, V. Nimehchisalem, V. Bozkurt, G. Dawes, & S. Rafik-Galea (Eds), *Society in the covid-19 pandemic: inequalities, challenges, and opportunities* (pp. 87-112). Pegem Akademi.
- Greenhalgh, T., Schmid, M. B., Czypionka, T., Bassler, D. & Gruer, L. (2020). Face masks for the public during the covid-19 crisis. *BMJ*;369:m1435 . <https://doi.org/10.1136/bmj.m1435>
- Güneş, F. (2021). The effect of masked education on language skills. *The Journal of Limitless Education and Research* 6(3), 337-370. <https://doi.org/10.29250/sead.985768>
- Hampton, T. , Crunkhorn, R. , Lowe, N. , Bhat, J. , Hogg, E. , Afifi, W. , Krishnan, M. , Street, I. , Sujata, D. & Sharma, R. (2020). " Speech discrimination challenges of healthcare professionals whilst wearing personal protective equipment (PPE) during the coronavirus disease 2019 (COVID-19) pandemic," Authorea Preprints. <https://doi.org/10.22541/au.159050338.83886289>
- <https://Covid-19.saglik.gov.tr> erişim tarihi. 11/04/2022.
- <https://en.unesco.org/Covid-19/educationresponse> 24/03/2022 erişim tarihi.
- İnci Kuzu, Ç. (2020). Covid-19 pandemisi sürecinde uygulanan ilkököl uzaktan eğitim programı (EBA Tv) ile ilgili veli görüşleri. *Milli Eğitim Dergisi*, 49(1), 505-527. <https://doi.org/10.37669/milliegitim.720556>
- Kargın, T., & Karataş, A. (2021). Sınıf öğretmenlerinin gözünden küresel salgın sürecinde uzaktan eğitim aracılığıyla ilk okuma yazma öğretimi. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 9(4), 1264-1284. <https://doi.org/10.16916/aded.982002>
- Kasa Ayten, B., & Ercan, M. (2022). Analyzing teacher and parent views on the first literacy process during the covid-19 pandemic. *International Journal of Progressive Education*, 18(1), 336-361. <https://doi.org/10.29329/ijpe.2022.426.19>
- Li, T., Liu Y, Li, M., Qian, X. & Dai, S. Y.(2020). Mask or no mask for COVID-19: a public health and market study. *PLoS One*. 15(8).1-17. <https://doi.org/10.1371>
- Li, Y., Tokura, H., Guo, Y. P., Wong, A. S., Wong, T., Chung, J. & Newton, E. (2005). Effects of wearing N95 and surgical facemasks on heart rate, thermal stress and subjective sensations. *International archives of occupational and environmental health*, 78(6), 501–509. <https://doi.org/10.1007/s00420-004-0584-4>
- Li, H., Yuan, K. & Sun, Y. K. (2022). Efficacy and practice of facemask use in general population: a systematic review and meta-analysis. *Transl Psychiatry*. 12, 1-49. <https://doi.org/10.1038/s41398022-01814-3>
- Magee, M., Lewis, C., Noffs, G., Reece, H., Chan, J., Zaga, C. J., ... & Vogel, A. P. (2020). Effects of face masks on acoustic analysis and speech perception: Implications for peri-pandemic protocols. *The Journal of the Acoustical Society of America*, 148(6), 3562-3568. <https://doi.org/10.1121/10.0002873>
- Martinelli, L., Kopilaš, V., Vidmar, M., Heavin, C., Machado, H., Todorović, Z., Buzas, N., Pot, M., Prainsack, B. & Gajović, S. (2021). Face Masks During the COVID-19 Pandemic: A Simple Protection Tool With Many Meanings. *Frontiers in public health*, 8, 606635. <https://doi.org/10.3389/fpubh.2020.606635>
- Millî Eğitim Bakanlığı (MEB). (2020a). Ortaöğretim Genel Müdürlüğü'nün 18/09/2020 tarih ve 13044945 Sayılı Yazısı.
- Millî Eğitim Bakanlığı (MEB). (2020b). Ortaöğretim Genel Müdürlüğü'nün 08/10/2020 tarih ve 14430520 Sayılı Yazısı.
- Millî Eğitim Bakanlığı (MEB). (2020c). Ortaöğretim Genel Müdürlüğü'nün 19/11/2020 tarih ve 16964289 Sayılı Yazısı.
- Millî Eğitim Bakanlığı (MEB). (2020d). Ortaöğretim Genel Müdürlüğü'nün 03/07/2020 tarih ve .8948074 Sayılı Yazısı.

- Oosterhoff, B., Palmer, C. A., Jenna Wilson, M. S. & Shook, N. (2020). Adolescents' motivations to engage in social distancing during the covid-19 pandemic: Associations with mental and social health. *Journal of Adolescent Health*, 67 (2020), 179-185. <https://doi.org/10.1016/j.jadohealth.2020.05.004>
- Okatan, Ö. & Tagay, Ö. (2021). İlkokul velilerinin görüşlerine göre COVID-19 pandemisi. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 17(2), 309-328. <https://doi.org/10.17860/mersinefd.922991>
- Özcan, A. F. & Saydam, E. N. (2021). İlkokul birinci sınıf öğretmenlerinin Covid 19 salgın sürecinde ilk okuma yazma öğretimine yönelik algıları. *Journal of Interdisciplinary Education: Theory and Practice*, 3(2), 62-86. <https://doi.org/10.47157/jietp.949255>
- Özden, G. & İlgar, Ş. (2021). COVID-19 Sürecinde İlkokul 1. sınıfa başlayan öğrenci annelerinin kaygı durumlarının çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *International Primary Education Research Journal*, 5(3), 225-242. <https://doi.org/10.38089/iperj.2021.73>
- Paulauskaite, L., Farris, O., Spencer, H., Absoud, A., Absoud, M., Ambler, G. & Thomas, M. (2021). My son can't socially distance or wear a mask: How families of preschool children with severe developmental delays and challenging behavior experienced the COVID-19 pandemic. *Journal of Mental Health Research in Intellectual Disabilities*, 14(2), 225-236. <https://doi.org/10.1080/19315864.2021.1874578>
- Phelamei, S. (2020, June 10). Wearing face masks is the "new normal": know these tips and tricks to avoid common side effects. <https://www.timesnownews.com/health/article/wearing-face-masks-is-the-new-normal-know-these-tips-and-tricks-to-avoid-common-side-effects/604223>
- Saygı, H. (2021). Covid-19 pandemi uzaktan eğitim sürecinde sınıf öğretmenlerinin karşılaştığı sorunlar. *Açıköğretim Uygulamaları ve Araştırmaları Dergisi*, 7(2), 109-129. <https://doi.org/10.51948/auad.841632>
- Sheth J. (2020). Impact of Covid-19 on consumer behavior: will the old habits return or die? *Bus Res.* 117:280-3. <https://doi.org/10.1016/j.jbusres.2020.05.059>
- Susar Kırmızı, F. & Ünal, E (Ed).(2021). *İlk okuma yazma öğretimi*. Anı Yayıncılık.
- Tang, C. S. K, & Wong C. Y. (2004). Factors influencing the wearing of face masks to prevent the severe acute respiratory syndrome among adult Chinese in Hong Kong. *Prev Med.* 39(6):1187-1193. <https://doi.org/10.1016/j.ypmed.2004.04.032>
- Taşkaya, S. M. (2021). *İlkokula yazma öğretiminde karşılaşılan sorunlar ve çözüm önerileri*. F. Susar Kırmızı & E. Ünal, (Ed.), içinde İlk okuma yazma öğretimi. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Türksoy, E., & Altıntaş, G. (2022). Öğretmen adaylarının öğretim teknolojileri dersinde stop-motion uygulamalarına ilişkin görüşleri, *Yaşadıkça Eğitim*, 36(2), 555-568. <https://doi.org/10.33308/26674874.20223.62427>
- World Health Organization (WHO). (2020). WHO timeline - COVID-19. <https://www.who.int/newsroom/detail/27-04-2020-who-timeline-covid-19>, Erişim tarihi: 10/04/2022 erişim tarihi.
- Yılmaz, A. (2022). *Birinci sınıf öğretmenlerinin pandemiye okuma yazmada yaşadığı sorunlar ve çözüm önerileri*. Pamukkale Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü [Tessiz yüksek lisans]. Denizli
- Yılmaz, İ., Yılmaz, E. & Savaş, B. (2021). İlkokul 1. sınıf öğretmenlerinin pandemi döneminde yüz yüze eğitime ilişkin görüşleri. *Disiplinlerarası Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 5(9), 38-50. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/jier/issue/64321/976462>
- Yin, R. K. (2014). *Case study methods: Design and methods* (5. Ed). Sage.
- Young, A. W., Frühholz, S. & Schweinberger, S. R. (2020). Face and voice perception: Understanding commonalities and differences. *Trends in Cognitive Sciences*, 24(5), 398-410. <https://doi.org/10.1016/j.tics.2020.02.001>
- Yürük Bal, E. & Çelik, H. (2020). COVID-19 salgını ile mücadelede hemşirenin rolü. *Türkiye Klinikleri Hemşirelik Bilimleri Dergisi*. 12(2): 300-304. <https://doi.org/10.5336/nurses.2020-75315>

EXTENDED ABSTRACT

1. INTRODUCTION

The COVID-19 pandemic has disrupted the education process worldwide, and schools have attempted to overcome this problem by implementing a hybrid learning process. The hybrid learning process was initiated primarily at the primary school first grade and secondary education 12th grade levels. The primary reason for offering hybrid learning to first-year students is to help them acquire their literacy skills during a developmentally didactic period. During the hybrid learning process, students continued their education through a distance learning format via the education information network, while face-to-face training was carried out in line with the necessary precautions. Some of these precautions included the use of masks and maintaining a certain distance between students. There are studies in the literature that highlight the importance of physical contact in promoting the development of reading, pronunciation, and writing skills, which may be affected by these new measures. As a result, the effects of the newly introduced mask and distance application in the teaching process are important factors to consider. This study aims to determine how the "mask and distance application," a necessity for the global epidemic, affects primary school first-grade students. The opinions of teachers and parents, who are two different groups involved in the process, will be taken into account when evaluating the impact of these measures on literacy education.

2. METHOD

The holistic single-case design was used in this study to evaluate a critical, non-repetitive, highly discriminating longitudinal process. This design was chosen because it had not been previously examined before, as stated by Yin (2014). The criterion sampling method was used to determine the research participants, which is a type of purposeful sampling method. For parents, the main criterion was to have a child who had been educated in the first grade of primary school before the global epidemic process. The teacher's criterion was to have worked as a first grader before the pandemic. The research included a total of 57 participants, consisting of 34 men and 23 women. To collect data, two separate forms were prepared for teachers and parents, and content analysis was used in the research data analysis. The research data were coded simultaneously and independently by two researchers. In case of code incompatibility, mutual persuasion was used to compare and reconcile the obtained data.

3. FINDINGS, DISCUSSION AND RESULTS

The research data were presented by analyzing the teacher and parent groups separately. The opinions of the parents were evaluated jointly, and the opinions of the teachers were evaluated separately under the "mask" and "distance" themes. In the findings obtained from the parents, a total of 23 codes and 36 frequencies were obtained. Some of the codes obtained were "no effect" (f:6), "willingness to attend school" (f:3), and "boredom" (f:3). The findings suggest that the problems encountered in the distance education process decrease with the start of face-to-face education, and parents have difficulty with the distance education process. Only one parent stated that their child acquired literacy skills at a slower rate than the normal process. When the teachers' opinions were examined, 20 codes and a total of 52 frequencies were obtained for the "mask" theme, and 20 codes and 58 frequencies for the "distance" theme. Among the codes obtained, "teaching problems" had a frequency of 11. Then "voice recognition" (f:9) and "understanding problems" (f:8) followed. Based on the findings, while most parents stated there was no effect on the "mask and distance application", the general answer given by parents to questions asked was "mask distance is not important for distance education". Parents reported that their children were bored and did not want to wear masks. They compared face-to-face education with distance education, stating that online education is not suitable for first graders, being disconnected from the school environment had a negative effect on the child, and that they welcomed the start of face-to-face education. Teachers stated that students wearing masks experienced distractions and focus problems, and the lack of facial expressions and mouth

movements in voice teaching made letter teaching difficult. Teachers reported problems within distance practice such as students' inability to interact physically with their friends and decreased sense of sharing in distance-based games, and problems in giving feedback in the writing teaching process.

ARAŞTIRMANIN ETİK İZİNİ

Bu alışmada ‘‘Yükseköğretim Kurumları Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Yönergesi’’ kapsamında uyulması gerektiği belirtilen tüm kurallara uyulmuştur. Yönergenin ikinci bölümü olan ‘‘Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiğine Aykırı Eylemler’’ başlığı altında belirtilen eylemlerden hiçbiri gerçekleştirilmemiştir.

Etik kurul izin bilgileri

Etik değerlendirmeyi yapan kurul adı: Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimler Bilimsel Araştırma ve Yayın Etik Kurulu

Etik değerlendirme kararının tarihi: 21.04.2022

Etik değerlendirme belgesi sayı numarası: 2022/03/36

ARAŐTIRMACILARIN KATKI ORANI

Araştırmacıların araştırmaya katkı oranları, 1. yazarın araştırmaya katkı oranı %60, 2. yazarın araştırmaya katkı oranı %40'dır. Katkı oranları aşağıda belirtilmiştir

Yazar 1: Araştırmanın tasarlanması, Yöntemin belirlenmesi, veri analizi.

Yazar 2: Danışmanlık, geçerlik ve güvenirlik çalışmaları, raporlaştırma.

ÇATIŐMA BEYANI

Araştırmada herhangi bir kişi ya da kurum ile finansal ya da kişisel yönden çıkar çatışmasının bulunmamaktadır.